

Tíðargrein

Steðgið undirsjóvar-tunlunum og fá avlop á fíggjarlógina!

Tað setur Føroya land í stóran vanda at gera undirsjóvar-tunlarnar júst nú. Neyðugt er at steðga á, fyrst fáa avlop á landsins fíggjarlóg, og síðan megna at fíggja hesar tunlaruttan lántøku, tí landskassin skyldar longu nú nóg mikið!

Eitt samt løgting hevur samtykt at gera iløgur í tveir undirsjóvartunlar fyri í minsta lagi tvær milljardir krónur. Hóast partafelag er stovnað til endamálið, so er talan um almenna skuld, ið landskassin varðar av, og sum telur við í landsins skuld, sum longu áðrenn lánið til tunlarnar er methøg.

Tað er tí óðamannaverk at taka slíkar stórar almennar iløgur júst nú, og eigur tunnilsverkætlanin tí at verið útskotin í minsta lagi tvey ár – fyrri fyrst.

Eisini átti landskassin, heldur enn at fíggja tunlarnar við enn fleiri lánum, at selt burturav mongu almennu vinnurekandi fyrirkæðunum, og síðan brúkt peningin til at gjalda ovurstóru iløgurnar kontant.

Á toppinum, klára okkum ikki

Vit standa í dag á einum búskapar- og marknaðarligum fjallatindi. Hóast hetta eru Føroyar sum land langt frá fíggjarligum sjálvbjargni, og nýggjunda ár á rað mugu vit læna okkum til okkara egnu vælferð, so land okkara kann rekast, og vit kunnu gjalda fyri vanligan rakstur av Føroyum.

Sum talvan yvir úrslitið hjá landskassanum greiðliga vísir, so hava vit tey seinastu átta árin brúkt 3.057.000.000,00 krónur meir enn inntøkan hevur verið. Hendan ovurhonds stóra upphæddin, meir enn 3 milljardir krónur, er brúkt at fíggja undirskot.

Hetta svarar til, at Føroyar, bert frá 2008 til í ár, hava brúkt tað sum svarar til söluvirðið av øllum sethúsunum í Norðoyggjum, bert til at fíggja at vit ikki klára okkum.

Tað sær kanska ikki so galið út, at uppskotið til fíggjarlóg fyri komandi ár vísir enn eitt hall upp á 144 milljónir krónur, men tað hetta verður lagt oman á átta ára longu røðina av undirskotum, og vøksturin í skuldini harvið er 3,2

milljardir krónur síðan 2007, so er stundin komin til at siga »nú er nóg mikið«.

Tá alt spælir við og undanvindur er

Ikki tí, hesi seinastu árin hevur alt spælt við rætta vegin, og vit hava veruliga havt undanvind í fleiri ár.

Sølan av bilum og øðrum akførum fall niður í ein helming eftir einum ári frá 2008 til 2009, men síðan er gingið støðugt framá aftur, og bilasølan kann væntast at seta met í ár, verður støðið tikið í söluni fyrstu nýggju mánaðirnar av 2015.

Hetta kastar av sær til landskassin í skrásetingargjöldum og mv. At bilasølurnar eisini høvdu stórt avlop í 2014 sæst á roknskapunum, har samlaða avlopið áðrenn skatt var 23 milljónir krónur tilsamans.

Arbeðsloysið er eisini komið niður á eitt støði, har flestu arbeðsgevarar hava trupult við at fáa fólk, er tørvur á tí. Arbeðsloysi er í dag bert 3 prosent, og hava vit, hesi seinastu 20 árin, bert trýggjar ferðir havt so lágt arbeðsloysi.

Søgan vísir okkum, at tá arbeðsloysið seinastu tvær ferðirnar hevur verið á so lágum støði, tá er grundarlagið lagt undir næstu føroysku kreppuna.

Bakkafrost betalir hálvan blokk

Føroya so nógv størsta fyrirkæð, Bakkafrost, hevur eisini givið væl í landskassin.

Bert í 2014 betalti Bakkafrost 340 milljónir krónur í partafelagsskatti og vinningsbýtisskatti. Inntøkan frá danska blokkinum er sett til at verða 642 milljónir krónur í 2016. Tað vil siga, at Bakkafrost hevur latið meir enn helmingin av blokkinum í skattum til almenna kassan í 2014.

Ikki nóg mikið við tí. Um vit hyggja eftir føroysku alivinnuni, so betalti alivinnan 340 milljónir krónur í partafelagsskatti í 2014.

Hyggja vit eftir 2012, so kann staðfestast at partafelagsskatturin frá alivinnuni var 10 milljónir krónur. Føroyska alivinnan hevur sostatt goldið 330 milljónir krónur meira í partafelagsskatti í 2014 enn í 2012.

Metlág renta

Rentustøðið er í dag metlág. Ongantið áður í nýggjari søgu, hevur rentan ligið á einum so lágum støði sum júst nú.

Landskassin sparir á tveimum økjum. Stóra landskassaskuldin, sum nú liggur um góðar 6 milljardir

Tá alt spælir við:

- Arbeðsloysið er metlág.
- Lønarinntøkurnar á toppinum.
- Forskutting av pensjónum givið 1 mia. eyka í fyra ár.
- Alivinnan hevur goldið 0,5 milljard meira í skatti eftir tveimum árum.
- Føroysk partafeløg hava metavlop í 2014 og hava goldið metskatt.
- Bilasølan setir met.
- Útflutningurin setur met.
- Rentan er metlág.

Avbjóðingar hjá Føroyum:

- 2016: Hall nýggjunda árið á rað.
- Hall 2016 141 milljónir og ikki avlop.
- Bruttoskuld landskassans hækkað við meir enn trimum mia. síðan 2007.
- Ætla at gera tveir tunlar fyri 2 milljardir.
- Personligu pensjónsuppsparingarnar eru á lágstøði í mun til grannalond.
- Eingin klár visjón um hvat vit vilja, hvar vit eru á veg og hví!

»Vit standa í dag á einum búskapar- og marknaðarligum fjallatindi«

